

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi
Thomæ**

Suárez, Francisco

Moguntiaë, 1620 [erschienen] 1621

Cap. 3. An Deus ex se velit aliquos non beare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84432)

Hinc ergo fit, vt non solum propria reprobatio positua ad prouidentiam pertineat, sed etiam id, quod ad talem reprobationem necessario supponitur, vt est permissio peccati. Sed diuerso modo: nam hæc prouidentia permissiua ex suo genere non necessario fundatur in aliqua præscientia absoluta futurorum, sed in diuina voluntate, vt videbimus: reprobatio autem supponit semper præscientiam absolutam alicuius effectus, cuius Deus non est causa. Et ob hanc rationem, siue prouidentia tota principaliter tribuatur intellectui, siue voluntati, tamen hæc pars eius, quæ est reprobatio positua primariæ partes habet in intellectu. Nullum enim est inconueniens, quod respectu alicuius totius, quoad vnâ partem eius, vnus actus sit principalior, respectu verò alterius partis actus sit prior, & præcipuus, vt per se manifestum est. Vt autem hæc omnia clariora fiant, explicandi in particulari sunt actus voluntatis, & intellectus diuini, qui in reprobatione interueniunt.

CAPVT III.

An DEVS ex se voluerit aliquem à Regno cælesti excludere in primo signo rationis, in quo de salute hominum decernit.

1. Diuerso opinio.
Nonnulli Theologi sentiunt, in sua voluntate Neundem ordinem seruasse Deum cum reprobis, quem habuit cum electis. Atque ita in eodem signo rationis, in quo Deus elegit efficaciter quosdam ad gloriam, voluisse etiam absolute, & simpliciter, vt alij non consequantur gloriam. Ita sentit Durand. in 1. d. 40. q. 2. numer. 6. & indicat Corduba lib. 1. quæst. quæst. 56. notab. 2. opin. 5. quamuis sub dubio. Idemque defendunt aliqui moderni. Eamque maxime amplexi sunt heretici huius temporis, præsertim Caluinus & Beza, eamque tribuunt Augustino libro 1. ad Simplician quæst. 2. & libro 11. Genes. ad Literam, capit. 10. & Prospero libro 1. de uocatione gent. capit. 21. sed immerito, vt infra clare ostendam. Fundamentum præcipuum sumitur ex verbis illis ad Rom. 9. *Iacob dilexi: Esau autem odio habui.* Nam illud odium oppositum fuit amori, & non minus efficacax quam illud: quia est tam absolutus actus voluntatis diuinæ, sicut actus amoris: ergo infallibiliter infert, & virtute continet reprobationem: nam sicut ille amor est de bono gloriæ, ita odium de malo carentiæ gloriæ. Et tamen de vtroque dicitur æqualiter, *Antequam quidquam boni aut mali egissent.* Ergo in eodem signo rationis habuit Deus vtrumque actum.

2. Vnde etiam potest formari ratio, nam voluntas Dei non manet suspensa, nec mere negative se habet circa aliquid obiectum: ergo quibus non voluit in illo signo efficaciter dare gloriam, voluit absolute non dare: quia negatio vnius voluntatis est (vt ita dicam) positio alterius. Et confirmatur, nam sicut Deus ex se voluit dare gloriam prædestinatis ad ostensionem gratiæ suæ, ita voluit non dare alijs, vel ad ostensionem potentiæ, & iustitiæ suæ in illis, vel ad ostensionem gratiæ in alijs. Nam priorem finem indicauit Paulus in eodem capit. 19. dicens de Pharaone, *In hoc ipsum excitauit te, vt ostendam in te virtutem meam, id est, potentiam: & vniuersaliter de reprobis subiungit, Si Deus volens ostendere iram, & notam facere potentiam suam, & cæc. Posteriori verò finem proponit idem Apostolus, dum ait, liberum esse sigillo facere vos in honorem vel in contumeliam ex eadem massa, & ita Deum fecisse reprobos, vt ostenderet diuitias gratiæ suæ in vna misericordiæ: ergo Deus ex se, atque adeo in primo signo rationis, quâdo nullam inæqualitatem viderat in hominibus, habuit præconceptos hos finis Suarez: de Deo trinuno.*

nes generalis prouidentie suæ, & in virtute tantum illorum, sicut hos elegit, ita voluit alios à regno eijcere.

Secunda opinio moderatior est, Deum non ita se habuisse circa omnes reprobos, tamen circa aliquos habuisse hanc voluntatem, quam non tantum ex Scriptura, quam ex effectibus probant. Nam alij sunt ita derelicti à Deo, vt non solum non saluentur, sed etiam nec saluari possint, potestate proxima, & in particulari, vt maxime patet in his paruulis, quibus non potest humano modo applicari baptismus: idemque est suo modo in adultis, ad quos lux Euangelij non peruenit, ne fortasse inspiratio diuina supernaturalis. Nam (vt sæpè dixi) media ostendunt intentionem finis: hæc autem media talia sunt, vt infallibiliter habeant coniunctam exclusionem à Regno: ergo signum est Deum absoluta voluntate illam intendisse, saltem circa huiusmodi homines.

Alij denique moderantur hanc sententiam, dicentes, Deum ex se neminem voluisse absolute excludere à Regno, nec ante, nec post præuissum lapsum humanæ naturæ in Adamo. Esse tamen quandam diuersitatem inter hæc duo signa, seu hos duos status, quod, ante præuissum originale peccatum in humana natura, Deus non solum neminem excludit à Regno sua absoluta voluntate, verum potius erga omnes habet affectum simplicis voluntatis saluandi omnes: eodem modo se habuit erga Angelos ante præscientiam peccati. At post præuissum lapsum humanæ naturæ, licet nullum etiam statim voluerit eijcere à Regno efficaci voluntate, non tamen circa omnes habuit illum simplicem affectum cupiendi eis beatitudinem æternam, sed circa plures habuit huiusmodi simplicem affectum voluntatis dandi illis regnum, quantum est ex se. Circa nonnullos verò aiunt, post præuissum originale peccatum habuisse Deum voluntatem simplicem, & quasi desiderium eijcendi illos à Regno, propter originale peccatum, & ex hac voluntate impediuisse, ne illis posset applicari remedium contra illud peccatum. Quod maxime affirmant de his paruulis, quibus non potest tale remedium applicari. Et fundamentum est, quia hæc impotentia, seu impedimentum, quod in tempore contingit, non euenit, sine diuina prouidentia, quæ non tantum est permitvens, sed etiam ordinans, quia ille effectus sæpè fit sine peccato, & quidquid peccatum non est, non est tantum permissum, sed etiam ordinatum à DEO: ergo signum est hoc medium esse volitum à DEO propter illum finem, intentum saltem per simplicem voluntatem.

Ad explicandam ergo veritatem permitto, vel suppono, posse esse sermonem de omnibus, vel ante, vel post præuissum peccatum Adæ. Et in priori consideratione sub hominibus etiam Angelos comprehendendo, quia vna est omnium ratio. Sub posteriori verò peccatum Adæ, (quod proprium est humanæ naturæ) considerari potest, vel præcise, vt fuit in Adam, in quo omnes peccauimus, vel vt iam cõmunicatum, & participatũ à singulis per proprium originale peccatum vniuscuiusque. Quæ duæ considerationes cõferre possunt ad alios effectus infra tractandos, tamẽ in præsentis quæstione eandem rationem habent: & idẽ absolute sub lapsu humanæ naturæ vtramque rationem comprehendemus.

Dico ergo primo. Ante præuissum Angelicum peccatum, vel humanum respectiue, Deus non habuit absolutum decretum excludendi à Regno cælesti aliquam intellectualem creaturam. Hanc veritatem ita existimo certam, vt contrariam iudicem improbabilem, & alienam à sana doctrina. Docuit illam D. Thom. quæst. 6. de verit. artic. 1. ad vltimum; D. Thom. Scot. in 1. dist. 41. quæstion. 1. ad fin. vbi ait sine crudelitate non posse aliud cogitari. Idem Bafolis dist. Bafolis.

*Ferrar.
Gordub.
Catherin*

Fiorans.

Staples.

Viguer.

*Ioan. à Bon.
Flaminus*

40 q. 1. Ferrar. 3. contra Gent. capit. 161. & Corduba supra non est alienus ab hac sententia. Quam ita defendit Catherin. libro 2. de prædeterminatione in principio, ut oppositam dicat esse horribilem, & omnium piorum aures verberare: ipsumque Augustinum eam ut impiam detestari, lib. 6. Hipognoti con Horatius et iam lib. 3. locorum Cathol. cap. 8. ob hanc causam de Caluino ait, quod Deum atrocem, & ferocem confingat, Stapleton. in c. 9. epist. ad Rom. vers. 20. §. Nunc igitur, & S. Imo, & seq. Et infra vers. 30. dicit, hunc fuisse execrabilem sensum Caluini, Deum iniquitatis, & iniustitiam arguentis. Similiter Viguer. in Instit. Theolog. capit. 20. §. 3. vers. 2. dicit sententiam illam diuinæ iustitiæ repugnare. Multa familia, & magis acerba in eam sententiam profert Ioan. à Bononia, lib. de prædeterminatione sparsim. Et Flaminus Nobilius lib. 1. de prædeterminatione. cap. 7. Quæ non ideo refero, ut has omnes exaggerationes, & censuras approbem, & meas faciam (earum enim iudicium alijs committo) sed solum ut sensum Catholicorum Theologorum proponam, qui non poterit non multum permouere lectorem.

7. Probatur autem hæc sententia primo ex illis verbis Sap. 1. *Deus mortem non fecit nec delectatur in perditione uiuentium*, cum similibus adductis, in quibus Scriptura semper significat, Deum ex se nemini mortem, præsertim spirituales, vel damnationem uelle, quod verum non esset, si ex se, & non prouocatus à creaturis, tale decretum habuisset. Dicunt aliqui, illa testimonia intelligenda esse quantum ad poenam inferni, quæ includit poenam, & alias deordinationes, & miseras, quæ sunt in inferno, non uero quoad simplicem carentiam uisionis beate. Quia illa uisio non debetur humanæ naturæ: & ideo potuit Deus pro sua libertate eam negare quibus uoluit. Sed est falsa responsio, quia prima ac præcipua poena, in qua consistit mors secunda animæ, est perpetua priuatio illius beatitudinis, & consequenter etiam diuinæ gratiæ, & in eadem consistit propria damnatio quoad substantiam. Unde paruuli, qui sine applicatione remedij contra originale peccatum moriuntur, uerò damnantur, & moriuntur morte secunda, ratione huius solius priuationis. Neque enim talis carentia habet nunc rationem negationis in aliquo homine, sed priuationis, & poenæ, quia licet beatitudo æterna non debeatur naturæ secundum se spectatæ, debetur tamen naturæ ut eleuatæ ad illum finem, si peccatum non obstat: ex diuina ordinatione.

8. Secundo sumitur hæc ueritas ex Concilio Arauican. can. 25. & Tridentino sessio. 6. can. 17. Quatenus damnant dicentes, *Deum prædeterminasse aliquos ad malum, sicut prædeterminauit alios ad bonum*. Quod licet ab aliquibus intelligatur de prædeterminatione ad malum culpæ (quod posset nobis sufficere, ut statim dicam) tamen Concilia, si attente legantur etiam loquuntur de prædeterminatione ad æternam damnationem, quam scilicet Deus ex sola sua uoluntate decreuerit, sine præcedente culpa. Quod aperte declarauit Prosper ad obiectiones Vincentiana & responsione undecima. Hinc etiam Patres, quos in principio huius operis retuli, qui aliquando distinguunt prædeterminationem ad uitam, & ad mortem, differentiam constituunt, quia priore Deus habet ex se, posteriore autem minime, donec præuideat peccata hominum. Ut uidere licet in Concilio Valentino sub Lothario, capit. quinto, & in Fulgentio libro primo, ad Monimum, capit. 13. Et idem planè sentit Augustinus de prædeterminatione Sanctorum capit. decimo. Vbi assertit illud Psalm. *Misericordiam, & iudicium cantabo tibi Domine*. Quia prædeterminatio ad uitam ex misericordia est, alio ex iudicio. Et ideo in epist. 105. & 106. & lib. 3. contra Iul. cap. 18. & lib. undecimo. Genes. ad litteram cap. 11. & sæpè alias dicit, *Deum non prius esse uiciorum, quam homo in peccato*.

*Conc. Valen.
Fulgent.
August.*

Vnde tertio argumentor sic ratione, quia si Deus habuit uoluntatem excludendi aliquos à Regno, uel uoluit hoc facere sola potentia, uel iustitia. Primum dici non potest secundum fidem, alias tales homines excludendi essent à Regno, etiam si nihil peccassent, quia Deus absolute id uoluit ex sola potestate, & dominio. Si uerò dicatur secundum, cum illa iustitia sit uindictiua, non uult Deus illum ex se, sed propter peccata hominum, iuxta doctrinam Damasceni libro 2. de Fide capit. 29. & ob rationem superius tactam, quia si uellet Deus absolute exercere hanc iustitiam, nondum præuisa culpa, uirtute uellet, & ordinaret ipsam culpam, quod Deo repugnat.

Vnde in hoc est notanda differentia, & conuenientia inter uoluntatem dandi gloriam, & excludendi ab illa, si utraq; supponatur antecedente præscientiam futurorum operum. Nam sicut intentio dandi gloriam ut coronam iustitiæ, uirtute includit uoluntatem dandi bona merita, & ideo ex vi illius necesse est, ut Deus illa det, & procuret: ita uoluntas efficax excludendi à Regno, uirtute includeret uoluntatem dandi, & procurandi mala merita, quæ necessaria sunt, ut illa exclusio fiat ex uindictiua iustitiæ, sicut præordinata esse dicitur. Differunt autem hæc uirtuales uoluntates, quod prior est consentanea diuinæ bonitati, posterior autem minime. Deus enim non solum uelle aut procurare non potest homini mala merita, uerum etiam nec permittere ex illo affectu ut homo cadat, & regnum amittat, quia talis intentio per se spectata, non est Deo digna, ut constat.

Dico secundo. Postquam præuisum Adæ peccatum & originale, quod ab illo omnes homines contrahunt, non statim Deus propter illud solum, & in illo eodem signo rationis excludit à Regno per absolutum uoluntatis suæ decretum omnes homines, qui de facto damnantur, imo nec eorum aliquem. Hanc assertionem non intendunt etiam Theologi, & Doctores superius citati, loquuntur enim de hominibus in præsentis status naturæ lapsæ constitutis de quibus etiam, ut opinor, Concilia, & sancti loquuntur, propter quod non minus ueram assertionem hanc, quam præcedentem, esse sentio. Ut autem probetur, præsertim quoad ultimam partem, in qua dicimus nullum hominem ita exclusisse Deum à Regno definito consilio, oportet distinguere inter peccatum originale ut præcisè contractum, uel ut durans in homine toto tempore uitæ usque ad mortem, & ut sic præuisum. Nam considerando peccatum originale hoc posteriori modo, non est dubium, quin uoluerit Deus ab æterno excludere multos homines à Regno propter solum peccatum originale: non tamen in illo primo signo rationis, in quo lapsum Adæ prænouit, sed postquam præsciuit illos homines perseveraturos in illo usque ad mortem. Nam secundum fidem in tempore hoc facit Deus: quidquid autem in tempore facit, ab æterno decreuit. Estque illa uoluntas iustissima, ad uindictiua iustitiæ spectans, supposito pacto cum Adamo inito. Nunc autem non ita consideramus originale peccatum, sed priori modo, id est, ut præcisè contractum, & sistendo in signo rationis, in quo talis lapsus humana natura fuit præcognitus, in quo in rigore solum præuisi sunt homines, ut lapsi in Adamo. Nam post illam scientiam, nostro more intelligendi, & loquendi, decreuit Deus redimere uniuersum humanum genus quoad sufficientiam: de illo ergo eodem signo dicimus, Deum in signo illo neminem exclusisse à Regno propter solum lapsum Adæ, sic præuisum.

Probatur assertio primo, quia in illo signo Deus uoluit, quantum est ex se, saluare omnes homines lapsos: sed cum illa uoluntate repugnat decretum excludendi à Regno omnes, quinon saluantur, si attribuat

buatur Deo ex se solo, cum sola præuisione originalis peccati. Quod probatur, nam voluntas simplex alicuius boni, & absolute nolito eiusdem boni tunc non repugnat, quando non utraque habetur ex sola libertate volentis, sine alia causa, vel conditione, tamen quod posita eadem conditione ex parte personæ, aliquis velit quantum est ex se aliquid bonum ei conferre, & simul velit absolute, & simpliciter non dare illi tale bonum, repugnantia est manifesta. Quia qui absolute non vult, simpliciter, & quantum est ex se non vult: velle autem ex se, & non velle etiam ex se, repugnantia est. Ita vero est in proposito: nam posito originali peccato, Deus absolute voluit omnibus dare remedium salutis, atque adeo liberare omnes ab illo lapsu, quantum in ipso erat: ergo fieri non potest, vt in eodem signo rationis, & absque alia conditione, vel causa præuisa simul efficaciter voluerit non admittere ad Regnum tantam hominum multitudinem, quia hæc duæ voluntates plane repugnant, vt declaratum est.

13. Atque hæc ratio non solum probat primam partem assertionis, scilicet, non habuisse Deum talem voluntatem circa omnes homines, qui de facto non saluatur: sed etiam probat secundam, circa nullum illorum talem voluntatem habuisse. Quia ostensum supra est, circa omnes homines lapsos, nullo excepto, habuisse Deum illam voluntatem saluandi vnquamque ex parte sua, non obstante originali peccato: ergo hæc voluntas non admittit aliam circa aliquem: ergo circa neminem omnino habuit Deus talem voluntatem. Accedit, quod si Deus voluisset non admittere aliquos ad regnum post præuisum originale peccatum ergo habuisset illam voluntatem in penam originalis peccati præuisi: nam talis voluntas dicitur esse ex iustitia vindicativa, & ideo ponitur post peccatum originale præuisum, & non antea. Illud autem non potest esse vniuersaliter verum, quia multi reprobi non eiiciuntur à Regno propter peccatum originale, vt constat de omnibus illis, quibus in hac vita originale peccatum remittitur, qui propter illud non puniuntur, præsertim pena æterna vitæ futuræ: ergo circa illos non potuit Deus habere voluntatem illam punitiuam. Nam quod in tempore non fit, nec Deus ab æterno efficaciter illud voluit: Alias diuina voluntas absoluta non impleretur, quod repugnat.

14. Dices, Aliqui damnantur propter solum originale peccatum: ergo saltem illi potuerunt in illo signo excludi. Respondetur negando consequentiam: quia illud peccatum, vt præcisè contractum, nunquam est in tempore sufficiens ratio priuationis beatitudinis in perpetuum, sed vt durans in homine vsque ad mortem eius: ergo propter illud vt sic præuisum, non habuit Deus talem voluntatem. Alias ex vi illius voluntatis obligaretur Deus ad impediendum, ne tale peccatum tolleretur ab illis hominibus, & procurandum vt duraret vsque ad mortem. Vnde illam etiam durationem virtute Deus voluisset per talem voluntatem, quæ omnia absurda sunt, & à fortiori hoc ipsum constabit ex sequente assertionem.

15. Dico tertio, Deus ex se, & voluntate simplici non appetiuit aliquem hominem priuare æterna gloria, etiam post præuisum originale peccatum. Hæc assertio est contra tertiam opinionem, & licet non videatur tam certa assertio, sicut præcedentes, quia Theologi, de illa non ita expressè loquuntur: mihi tamen omnino vera videtur, & eadem proportionem sequi ex positis fundamentis. Primo quia cum illo affectu Dei saluandi omnes, & singulos, quantum est ex se, quod Chrysostomus etiam ardens desiderium appellauit, cum hoc (inquam) repugnat non tantum voluntas absoluta, sed etiam simile desiderium contrarium, seu contrarij obiecti, quando vtrumque habetur, ante eadem cognitionem, & eisdem causis, &

rationibus. Maxime cum supra dixerimus, hoc desiderium salutis non esse in Deo qualemcumque complacentiam, sed veram prosecutionem per modum intentionis, quoad hoc efficacis, vt obliget Deum ad danda media ex se sufficientia: ergo fieri non potest, vt Deus simul & ex se habuerit similem intentionem circa contrarium malum eiusdem personæ. Vnde auctores illius tertie opinionis ideo ponunt in Deo hoc desiderium damnationis aliquorum, præsertim paruulorum, propter solum originale peccatum, quia putant Deum non habuisse desiderium salutis eorum, neque vlla media sufficientia eis contulisse. Verum tamen quam est falsum hoc fundamentum, vt supra ostendi, tam falsum est, Deum habuisse tale desiderium damnationis illorum hominum.

Et confirmatur, nam si qua esset ratio ponendi hunc actum in Deo, maxime quia in tempore multi de facto impediuntur, ne obtinere possint remedium originalis peccati. At hinc nullum argumentum sumitur, quia non est necesse, imo nec credibile, quod tale impedimentum proueniat ex directa intentione Dei hoc procurantis, ne tales homines consequantur remissionem peccati originalis. Alioqui Deo tribuendum esset impedimentum salutis vt sic, & duratio perpetua in statu peccati, non solum vt permittenti sed etiam vt procuranti, quod mihi videtur absurdissimum, & contra illas generales regulas: *Perditio tua ex te, tantummodo ex me auxilium tuum.* Et quod, *Deus neminem deserit, donec deseratur.*

Nec refert, quod tale impedimentum sæpe proueniat ex effectu per se bono inculpabili, quem effectum Deus non tantum permittit, sed etiam vult. Nam, licet hoc possit esse verum de illo effectu per se considerato, vel in ordine ad alios fines vniuersi: tamen vt est impedimentum salutis, & remissionis peccati, seu, quod idem est, vt est occasio durationis in statu peccati, sic tantum est permittendus, quia inuoluit aliquo modo malitiam culpæ. Tandem, si Deus haberet talem effectum, frustra diceremus esse simplicem, & non absolutam voluntatem. Tum quia nec virtute, nec formaliter includeret conditionem, nulla enim assignari potest: tum etiam, quia ex vi illius dicitur Deus applicare media, quod est signum absolutæ voluntatis: si ergo hanc non habet, nec simplicem effectum, aut desiderium habet.

Fundamenta secundæ, & tertie opinionis soluta sunt ex dictis. Ad respondendum autem fundamentis primæ opinionis, oportet explicare, quem actum voluntatis habuerit DEVS circa reprobos in illo signo, quod in sequente capite melius præstabimus.

CAPVT IV.

Qui actus diuini intellectus, vel voluntatis in reprobatione interueniant.

Reprobationis terminus est aliquod malum hominis, qui reprobatur: nam inter alia in hoc distinguitur reprobatio à prædestinatione, quod illa in bonum, hæc in malum terminatur. Sicut autem prædestinatio proprie sumpta solum est ad supernaturale bonum, ita reprobatio dicitur in ordine ad malum illi oppositum: & ideo utraque censetur pertinere ad ordinem prouidentie supernaturalis: prædestinatio quidem vt perficiens, & quasi complens illum ordinem, reprobatio vero vt deficientis ab illo in obiecto, seu termino suo. Quo fit, vt hic solum agendum sit de actibus intellectus, & voluntatis DEI, qui versantur circa malum ipsius reprobi: nam de actibus per quos vult illi bonum, iam dictum est libro præcedente. Duplex autem